

Noodweer

La tempestad
Juan Manuel de Prada

'Misogyn, ik? Ik ben juist dol op vrouwen!' Het is een typerende, quasi-argeloze uitspraak van Juan Manuel Prada Blanco. Hij werd in 1970 geboren in een dorp vlakbij Bilbao en groeide op in Zamora, waar zijn vader advocaat was. Naar Juan Manuel in interviews graag vertelt, was het zijn grootvader die hem leerde lezen en schrijven en hem vrijwel dagelijks meenam naar de openbare bibliotheek. Toen moet zijn affiniteit met literatuur al zijn ontstaan. Als scholier schreef hij een groot aantal verhalen, waarmee hij enkele prijzen in de wacht sleepte. Hij studeerde rechten aan de universiteit van Salamanca, maar direct vanaf zijn afstuderen wijdde hij zich geheel aan het schrijven.

Tot nu toe schreef Prada vijf romans en stelde hij zes essaybundels en twee verhalenbundels samen. Zijn eerste bundel verhalen, *Coños* uit 1995, in het Nederlands vertaald als *Kut*, bestaat uit vijftig korte typering van vrouwelijke genitaliën en was bedoeld als hommage aan het boek *Senos (Borsten)* uit 1917 van Ramón Gómez de la Serna. Hoewel niet direct tot een internationale doorbraak leidend, is *Coños* inmiddels in vijftien talen vertaald. Prada's meestgeprezen werk is het omvangrijke *Las máscaras del héroe*, over de Spaanse bohème van de eerste decennia van de 20e eeuw.

Prada is vast medewerker bij het dagblad ABC, waarvoor hij columns, interviews en recensies schrijft, de laatste jaren vooral filmrecensies. In zijn artikelen klinkt overduidelijk de stem van een conservatief rooms-katholiek met een uitgesproken mening over onderwerpen als abortus en euthanasie. Ook in de verschillende radio- en tv-programma's waaraan hij in de loop der jaren meewerkte, stak hij zijn behoudende opvattingen niet onder stoelen of banken. Prada plaatst zichzelf ook graag in de surrealistische en absurdistische literaire traditie. Aan prijzen inmiddels geen gebrek: Hij ontving onder meer de Premio Planeta 1997 voor *La mala vida de Anzar*, de Premio Primavera de Novela 2004 plus de Premio Nacional de Narrativa 2004 voor *La vida invisible* en de Premio Biblioteca Breve 2007 voor *El séptimo velo*. Voor *La tempestad* werd hem de felbegeerde Premio Planeta (601.000 euro) toegekend.

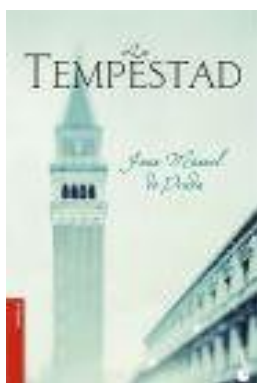
In meer dan één opzicht is Juan Manuel de Prada als romancier vergelijkbaar met Arturo Pérez-Reverte. Van beide auteurs vliegen de boeken als warme broodjes over de toonbank en evenals Pérez-Reverte kiest Prada brede thema's die hij tot meeslepende, dikwijls vlot leesbare verhalen met vleugels mysterie uitwerkt in een wijdloperige, barokke stijl. In een interview gevraagd naar kenmerken van zijn romans gaf Prada aan: 'De belangrijkste thema's uit mijn werk vind ik zelf de relatie tussen de kunst en het echte leven en de literaire of artistieke roeping. Seksualiteit komt voornamelijk aan de orde in verband met duisternis en zonde. Mijn werk is pessimistisch. Ik heb een sombere kijk op het leven. Er kan humor in mijn boeken zitten, maar dat is altijd sarcastische humor, humor die pijn doet. Ik zet de donkere tinten graag wat extra aan, zoals Spanjaarden dat eigenlijk altijd hebben gedaan.'

Spaanse editie:
Editorial Planeta
ISBN84-080-2294-6, 1997

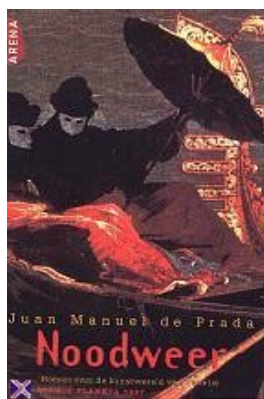
Nederlandse vertaling:
Aline Glastra van Loon
Uitgeverij Arena
90-697-4322-6, 1998
316 pagina's

De titel *La tempestad* is ontleend aan het indrukwekkende renaissanceschilderij *La tempesta* van Giorgione uit 1508, te bezichtigen in de Gallerie dell'Accademia aan het Canal Grande in Venetië. Een van de thema's in het boek wordt gevormd door de verschillende verklaringen van de betekenis van het schilderij. Dit boek vormde internationaal de grote doorbraak van Juan Manuel Prada; het werd vertaald in zo'n twintig talen. In de *New Yorker* werd hij in 1998 geprezen als één der zes meestbelovende schrijvers van Europa. In 2004 werd door regisseur Tim Disney de gelijknamige film uitgebracht naar een sterk aangepast script van Prada zelf, met in de hoofdrollen onder meer Natalia Verbeke en Rutger Hauer.

Het verhaal is gesitueerd in Venetië, een winters, naargeestig, luguber, van corruptie aan elkaar hangend Venetië. De hoofdpersoon, Alejandro Ballesteros, is een ambitieuze, jonge Spaanse kunsthistoricus, zojuist gepromoveerd op de symboliek van *La tempesta*, die achteraf in Venetië gaat bekijken of het schilderij inderdaad overeenkomt met de door hem uitgewerkte symbolische duidingen. Enkele uren na zijn aankomst in de stad wordt er een moord gepleegd waarvan Ballesteros de enige getuige is. De vermoorde man blijkt een kunstvervalser te zijn geweest. Vervolgens valt Ballesteros pardoos voor de charmes van Chiara, adoptiekind van de museumconservator en zelf ook kunstrestaurateur. In rap tempo volgen de opmerkelijke gebeurtenissen elkaar op: na enkele heftige vrijpartijen, een decadent carnavalsfeest, een nacht op het politiebureau en een redding van de verdrinkingsdood, lost Ballesteros geheel zelfstandig de moord op en ontraadselt hij de bijzondere relatie tussen Chiara en de kunstvervalser. Prada heeft zo veel in dit verhaal gepropt dat het niet geloofwaardig overkomt, maar hij beoogde dan ook absurdistische toetsen in het verhaal te weven. In het slothoofdstuk blijkt Ballesteros jaren later terug op zijn avontuurlijke dagen in Venetië en concludeert hij, intussen in bezit van de felbegeerde hoogleraarstitel: 'de kunst is een religie van het gevoel, al verzwijg ik dat voor mijn studenten', waarmee al zijn theoretische kennis overboord kan.

Juan Manuel de Prada kan meeslepend schrijven, maar hanteert wel erg nadrukkelijk stijffiguren als metaforen en herhaling van strofen, waardoor de roman nogal gewrocht overkomt. Storend is verder dat hij zo

nadrukkelijk zijn eruditie tentoonspreidt en zich bovendien potsierlijk laat leiden door zijn preoccupatie met seks: geen enkele vrouw in deze roman wordt door welke man dan ook anders gezien dan als lustobject en van de verschillende mannen blijft geen van de vele erecties onbesproken. Het is al met al een gemanieerd ratjetoe: een mengsel van een matig spannende detective met een snobistisch relaas over het kunstmilieu en een laagje porno.

De vertaling van de titel is enigszins verwarrend omdat het betreffende schilderij in het Nederlands gewoonlijk als 'Het onweer' en ook wel als 'De storm' wordt aangeduid. In de vertaling heeft het boek een overbodige ondertitel meegekregen: 'Roman over de kunstwereld van Venetië'. De zwaarwichtigheid en somberte die het origineel kenmerken, zijn in de vertaling evenzeer aanwezig. In het algemeen lijkt de vertaler niet bijster gecharmeerd te zijn geweest van alle bombast, maar bewonderenswaardig is hoe zij van gewrongen beeldspraak en constructies nog iets aanvaardbaars probeerde te maken. Dikwijls heeft zij echter kennelijk niet al te uitpuutend gezocht naar de fraaiste formulering of het beste synoniem.

Heleen Peeters, 4 mei 2010